

שאלון מהיר לזיהוי מוקדם של דיסלקציה

- השאלון הנ"ל אינו בא להחליף אבחון מקצועי, אלא לביצוע עם תלמידים המתקשים בלימוד הקריאה והכתיבה, זכירות האותיות, שליפה וכו'.
- שבו עם התלמיד/ה בחדר שקט ללא הפרעות. הסבירו לו/ה שהשאלון מורכב מארבע חלקים קצרים, הוא ייקח בערך 15 דקות והוא יכול לעזור לכם למצוא האם יש דברים שמפריעים לו/ה ללמוד.
- הכינו אותו/ה לכך שזה יכול להיות קל מאד או מבלבל מאד, אז קצת סבלנות.
- במידה ובמהלך השאלון נראה כי יש קושי במשימות מסוימות, ייתכן ומדובר בדיסלקציה ויש להפנות את התלמיד/ה לאבחון מתאים.
- במידה וישנם ספקות, אתם מוזמנים להתייעץ עם ד"ר וינטר או עם "עמותת הדיסלקטים למימוש כשרונותיהם"

חלק א' – כישורי שפה – הקיפו בעיגול שגיאות בלבד

1. פירוק צלילים – מודעות פונולוגית

הסבירו לתלמיד/ה: **אני אגיד חלקים של מילה, ואת/ה צריך/ה להגיד לי מה המילה השלמה שאמרתי, בסדר?**

שול – חן, כי - סא , ד- שא

יופי.

עכשיו אתה תגיד מילים, שים לב:

תגיד רמזור - עכשיו תגיד רמזור בלי ה "רמ"

תגיד מחובר - עכשיו תגיד מחובר בלי ה "מחו"

תגיד פסנתר - עכשיו תגיד פסנתר בלי ה "פ"

תגיד שפגט - עכשיו תגיד שפגט בלי ה "ט"

2. מילים משובשות

אני הולך להגיד לך כמה מילים, אבל הן לא מילים אמיתיות, זה לא בשום שפה. בבקשה חזור אחרי המילים שאומר, סבבה?

בְּלֶאֱב, גִּימּוֹל, פּוֹלִיטִיל, שְׁלִיזוּטִיץ, קְחָגוּמְלֶטְרִיל

3. חריזה

האם המילים הבאות חורזות?

טוֹש - גוֹש, תִּיק - פִּיק, זִיקוֹק - יִלְקוֹט, חִלּוּם - בִּלּוֹן, אורז - גזר

תן לי חרוז למילה הבאה:

חִלּוֹן - _____, אור - _____, ארובה - _____, גבס - _____

4. צליל פותח וסוגר למילה

שניים מתוך שלוש המילים הבאות מתחילות באותו הצליל, אילו הן?

מטוס - עמוס - מחבת, שיר - שביל - גיר, תפוח - תרמיל - תאנה,

כרמל - כורסא - כרית.

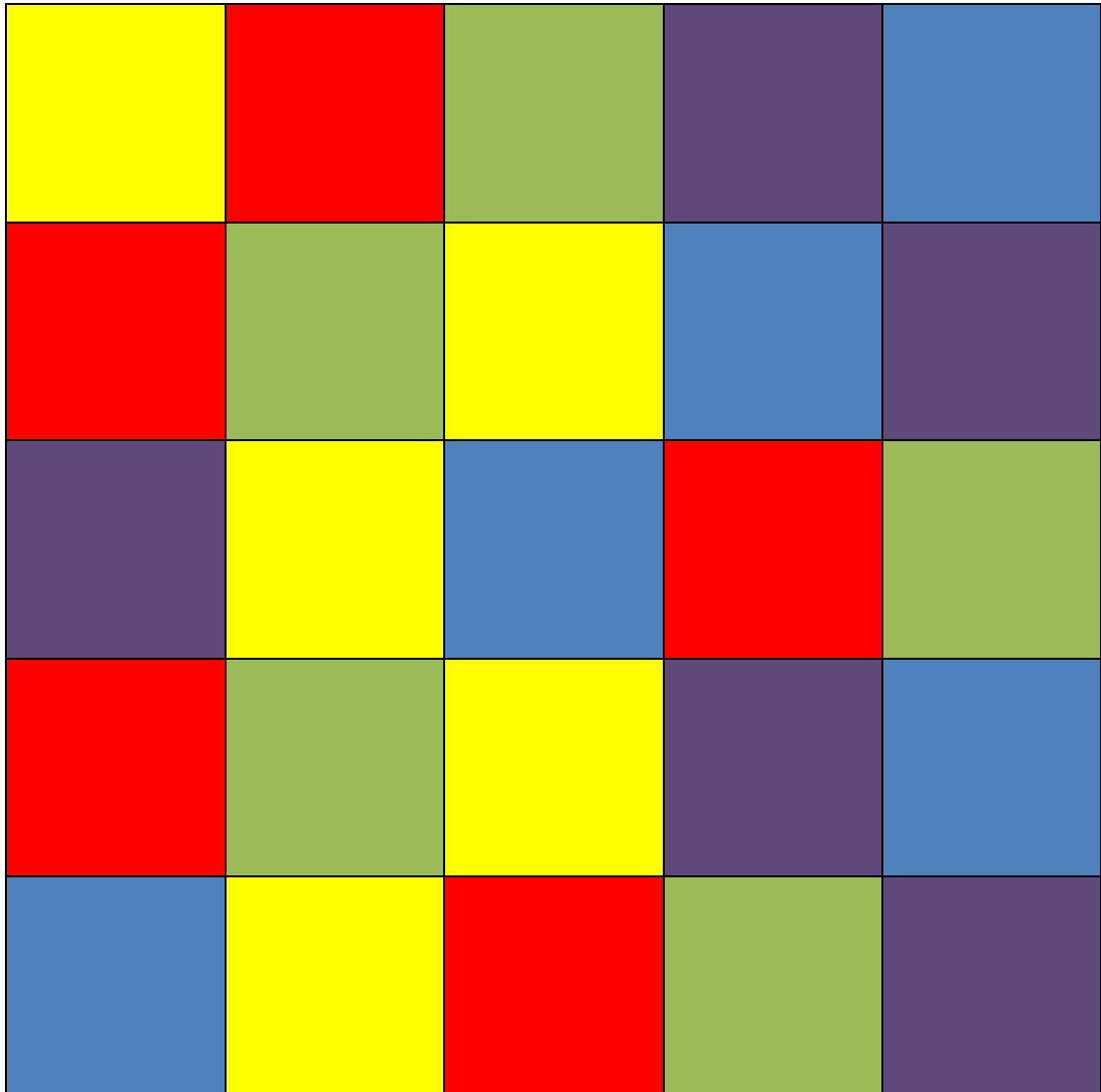
שניים מתוך שלוש המילים הבאות מסתיימות באותו הצליל, אילו הן?

עלון - בלון - לישון, מגדל - מזל - אגודל, שמיכה - ציפה - כרית,

5. שליפה מהירה – ראו נספח א' ונספח ב'

נספח א' – שליפה מהירה

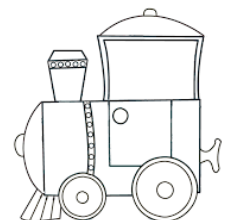
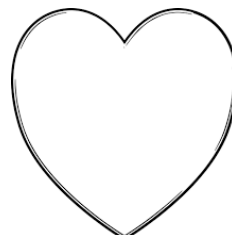
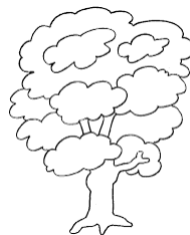
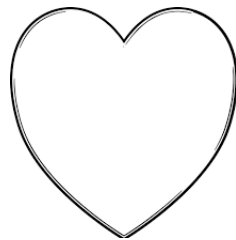
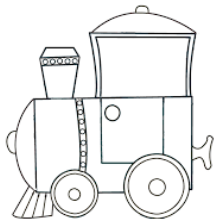
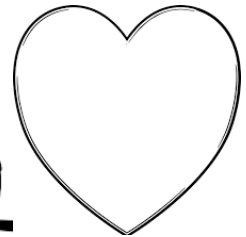
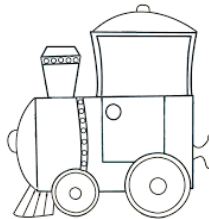
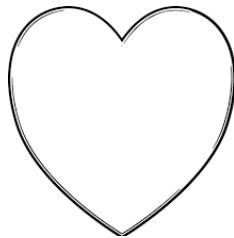
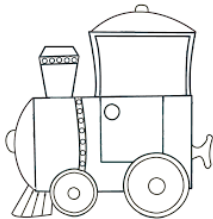
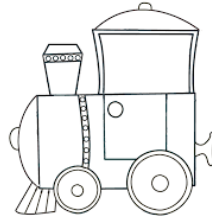
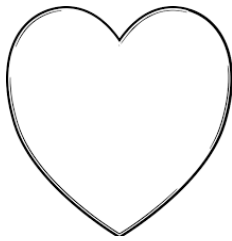
יש לומר את שמות הצבעים לפי הסדר, מימין לשמאל, בזמן הקצר ביותר.

זמן: _____

נספח ב' - שליפה מהירה - שמות עצם

יש לומר בקול את השמות של הדברים הבאים, מימין לשמאל, בזמן הקצר ביותר

הולך	גזר	גמל	שלום
מריצה	פריחה	טפלון	משענת
שרים	קמים	שמעה	שמרו
מחזיק	תופס	קוטב	שועל
חרדים	חשדות	כאבים	בוחר

2. מילות תפל – נספח ד' – יש לקרוא בקול

חובג	גמנש	קלבל	מרדגות
גילחוש	פיגוס	מנגך	קחיל

3. הבנת הנקרא – קריאה והבנה של טקסט – נספח ה'
אחרי קריאת הטקסט לקחת ממנו את הדף ולשאול:
- האם היה קל יותר לקרוא עם הניקוד, או בלי הניקוד?
- לפי מה שקראת, מה לובשים קודם, ובאיזה צבע?

נספח ה' – הבנת הנקרא
יש לקרוא בקול את הטקסט:

בגדים.

קודם, אלבש את החולצה. החולצה שלי לבנה.
אחר כך, את המכנסיים. המכנסיים שלי כחולים.
בסוף, גרביים ונעליים. הגרביים שלי שחורות והנעליים אדומות.
כך לפי הסדר, אני מתלבש לבד
לגמרי לבד.

חלק ג' – איות וכתיבה

א. איות - תנו לתלמיד דף שורות, כתבו שם מספרים בכל שורה, עד מס' 10
אני אומר מילה, אפילו אגיד אותה בתוך משפט ועליך פשוט לכתוב אותה.

1. חוף. בכל קיץ המשפחה הולכת לבלות בחוף.

2. מזלג. בכל ארוחה משתמשים בסכין ובמזלג.

3. ארוכה. ההפסקה של 10 היא הכי ארוכה.

4. אוטובוס – אתמול נסענו לים באוטובוס

5. ארוחה – בראש השנה אכלנו ארוחה חגיגית

6. משקולת – בחדר הכושר יש משקולת כבדה מאד.

ב. חיבור מידע למשפט – נספח ו' – אנחנו רוצים לראות אם הילד יכול לחבר משפט קוהרנטי מהמידע שהוא קיבל

ג. השלמת מילים מלקסיקון פנימי – נספח ז' – אנחנו רוצים לראות האם הילד מסוגל להבין מההקשר את המילים החסרות.

נספח ו' – יש לצרף את שני המשפטים הקצרים למשפט אחד ארוך

1. הכלב הגדול נובח, הכלב הוא בצבע לבן

2. לרותי יש אח צעיר בשם איתמר, איתמר הוא בן 9

3. יש ששה כסאות בשולחן האוכל בבית. הכסאות הם בצבע כחול.

נספח ז' – השלמת מילים מלקסיקון פנימי

בשבוע שעבר, נסענו כל המשפחה ביחד לטיול.
מוקדם ב____, נכנסנו כולנו ל____ ונסענו לטיול בצפון.
אני ישבתי ליד ה____ ויכולתי לראות את הנוף בצד שלי.
ראיתי _____ עפות בשמיים וההרים היו ירוקים.

חלק ד' – ידע כללי

אנו רוצים לראות אם לתלמיד/ה מולנו יש יכולת לאסוף מידע מהסביבה, גם אם הוא לא נלמד בכיתה.

1. כמה ימים יש בשבוע? _____
2. ממה מכינים יין? _____
3. באיזה כיוון זורחת השמש? _____
4. תקי לי שם של מדינה ביבשת אירופה? _____
5. מי המציא את הטלפון? _____
6. ממה מכינים צימוקים? _____
7. איך קוראים למכשיר שמסתכלים בו על הכוכבים? _____

זהו סוף השאלון.

עכשיו מגיע השלב של בחינת התוצאות.

חלק א' – אם היה קושי בחלקים 1-4, כנראה שישנה מודעות פונולוגית נמוכה והתלמיד/ה מתקשה בתפיסת הצליל של האותיות.

מס' 5, שליפה ושיום – כל משימה צריכה לקחת פחות מ-20 שניות. קושי בחלק זה יכול להתבטא בקריאה איטית וקושי לשלוף מילים שנקראו אך הרגע. תלמיד עם יותר מ-6 טעויות בחלק זה, זקוק לתגבור בתחום הפונולוגי.

חלק ב' – אם היו יותר מ-6 טעויות בכל משימה, יש כנראה גם קושי ויזואלי בקידוד האותיות. כמובן אם הקריאה איטית ומצרפת, זהו קושי ברור.

חלק ג' – יש להבדיל בין קושי בארגון הצלילים לכתיבת המילים ובין שגיאות כתיב נפוצות ומקובלות בגיל מסויים.

חלק ד' – אם התלמיד/ה לא ידע/ה 4 תשובות או יותר, ניתן לשער שרמת העניין והקשב בשיעור היא נמוכה והם עסוקים יותר במחשבות שלהם.